Taxa poştală plătită în numerar
conf. aprobării Nr. 36474/1941

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAŢIUNEA „ASTRA" BRAŞOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea unui comitet de redacţie.
Atelierele tipografiei „Astra" Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA 1838
GH. BARIŢIU ŞI SFINŢIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI DE ATÂŢIA URMAŞI, ÎN FRUNTE CU MUREŞENII

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA BRAŞOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300. Autorităţi şi Societăţi lei 60
Anunţuri şi reclame după tarif.

Nr. 93 Inreg. Trib. Braşov S. II No. 6. II. 71/942 Miercuri 8 Decemvrie 1943 Anul 106

Decemvrie 1691

de **V. Branisce**

Intr'o zi de Decemvrie în anul 1691, a căzut în zăpada drumului capul celui mai luminat învăţat pe care-l avusese până atunci Moldova, capul lui Miron Costin.

Răpus de mâna criminală a unui vătaf de aprozi, care credea că îşi serveşte Domnul, pe încărcatul de ani Constantin Cantemir, Miron Costin a fost omorît în plină putere de muncă, în vârstă de 58 de ani. Lui i-a fost dat să cunoască din plin sbuciumul Moldovei din a doua jumătate a secolului al XVII-lea. Această ţărişoară, situată la întretăierea zonelor de influenţă a unor mari împărăţii, a fost un câmp deschis de bătaie la cheremul tuturor.

Când reprivim astăzi acea epocă de sbucium, ce se începe cu doborîrea lui Vasile Lupu, cu schimbări necontenite de Domni, cu lupte grele şi cu sforăriile diplomatice, la care luase parte activă Miron Costin, ni se pare uimitoare puterea de rezistenţă a neamului.

Miron Costin ne zugrăveşte în „Letopiseţul Ţării Moldovei" 66 de ani din istoria Moldovei, utilizând pentru timpurile mai vechi izvoare străine şi tradiţii interne, iar pentru anii frământărilor la care a luat parte, propriile lui amintiri. Dar opera lui de căpetenie este lucrarea „De neamul Moldovenilor" în care tratează originea latină a poporului român. Conştient de romanitatea noastră, el porneşte dela ideea că Românii de pretutindeni au aceeaşi obârşie.

Miron Costin cunoscuse bine Ardealul. El luase parte la două expediţii pe pământul Transilvaniei. Odată în 1658, subt Ghica Vodă, când ia parte la alungarea lui Rákoczi, şi când, trecând prin Braşov şi Sibiu, el ajunge la cetatea Bălgradului în flăcări şi a doua oară subt Dumitraşcu Cantacuzino, când merge până în Maramureş.

Din aceste trăiri şi-a închegat el concepţia unei opere istorice de mari proporţii. Firul morţii a curmat însă opera ce o plănuise şi despre care ne spune: „..cu aceasta făgăduinţă că şi letopiseţul întreg să aştepţi dela noi, de vom avea zile şi nu va fi pus prea veşnicul sfat a puternicului Dumnezeu, ţării aceştia ţenchiu şi soroc de săvârşire".

Dar soarta i-a fost potrivnică, hărăzindu-i un tragic sfârşit. Iată cum îi caracterizează opera istoricul Nicolae Iorga, al cărui destin se împleteşte adeseori în mod miraculos cu destinul lui Miron Costin: „Ar fi putut în 1691 să nu-i îngăduiască timpul de rugăciune slujitorii lui Cantemir, căci asupra bătrâneţelor sale îşi mântuise sufletul, ridicând către Dumnezeu rugăciunea acestei fapte bune faţă de neamul său!"

Tragică viziune a acelui ce avea să fie doborît în aceleaşi condiţii.

Camarazilor din Crimeea

Incepe să-mi fie ruşine

de

Ion Colan

Implăpumat în palton vătuit, cu şalul — enormă cravată — sdravăn înnodat la gât, cu şoşoni demonstrativ noi peste ghetele recent tălpuite cu marfă veritabilă — în picioare, evident, călduroşi ciorapi de lână — pe dedesubt, de sigur, flanelă tot de lână, aşa te văd cârcotaşule din ţară, intenţionat sgribulind pe uliţele urbei tale când faci doi paşi până la cafeneaua încălzită cu gaz metan, spre a-ţi înveseli mizeria vieţii tale de război cu un schwarz obligator pentru amărîta-ţi digestie.

Aşa te văd, în acest început de iarnă, după o toamnă ce părea că nu mai vrea să moară, bârfind frânzeluţa că nu e proaspătă, plângându-te cu accente tragic-revoltate de lapoviţa ce ţi-a murdărit manşeta pantalonilor proaspăt dungaţi cu fierul electric.

Acasă stai, nemulţumitule, la gura sobei, răsfoieşti ultima carte apărută în vitrine, faci înaltă strategie cu consoarta — ah, consoarta, ce a început şi ea, — chiar şi ea, — să se priceapă în tactică şi discută cu tine în contradictoriu ofensiva rusească, în timp ce îşi pileşte unghiile sau defrişează sprâncenele.

Şi e cald, şi ţi-e stomacul plin, şi nimeni nu te obligă să stai pe stradă mai mult decât vrei; te culci când ţi-e somn, te scoli când te trezeşti şi de dimineaţa până seara faci politică mondială, în timp ce camaradul din Crimeea, cu ochii lumini în biserică neîncălzită, cu picioarele în bocanci ce-au început să-şi caşte talpa, râzând sinistru din dinţii cuielor, stă acolo, nemişcat, neînfrânt, visând un adăpost în care măcar crivăţul stepei să nu bată.

Nu ştie el ce s'a discutat într'o conferinţă tripartită din care gazetarii îşi scot material pentru două luni, şi nici nu-l interesează. Puţin îi pasă ce-a spus Excelenţa sa, domnul ministru de externe al cutărei ţări din largul lumii, habar n'are dacă altă conferinţă se va ţine peste o săptămână sau dacă „din motive neprevăzute" se va amâna fără termen.

El stă acolo, cu capul ferit de zăpăceala tuturor supoziţiilor — una mai năstrşnică decât cealaltă — stă şi moare în stil de epopee, îndurând atâtea suferinţe, fizice şi sufleteşti, cum tu în blajina şi tihnita ţară niciodată nu-ţi vei putea închipui măcar.

Intră, cetăţene, într'un şanţ-adăpost făcut în grădina publică de organele apărării anti-aeriene şi stai acolo numai o noapte, în beznă, ca să-ţi dai seama că altundeva, nu în faptul că lapoviţa ţi-a muiat manşeta pantalonilor, stă mizeria. Numai o noapte de Decemvrie fă experinţa asta şi te vei lecui pe toată vieaţa şi de intenţia de a-ţi mai bârfi existenţa.

*

In cea de-a treia iarnă pe care o veţi purta în trupuri istovite de efort, odată cu primele crisanteme de ghiaţă ce mi s'au prins de geamuri, la voi mi-e gândul, camarazi din Crimeea şi de pretutindeni unde ţineţi piept năvălei.

Că mie, uneori, de prea multul bine criticat în care dospim, începe să-mi fie ruşine, când ştiu ce însemnează binele unei ierni pentru soldatul de front.

Cocoş de munte din părţile Rodnei

Fata vornicului

de **Lucian Valea**

Dela fereastră se întinde larg
Cât vezi cu ochii, stepa necuprinsă.
Ici colo, câte-un pom în zarea ninsă,
Dispare cum pe valuri un catarg.

Visează fata; clipele se sparg
Şi faţa-i palidă, acum i-aprinsă,
Ca 'n sobă flacăra pe ger încinsă —
La poartă blând nechează calul şarg

Şi scuturând tăcerea monoton,
Trec nevăzuţi cazacii de pe Don —
In urma lor o troică alurează.

Cu somnul amintiri pe gene cad:
Il pare că e 'n zi de Bobotează
Şi c'a sosit slugerul din Bârlad!

——

CRÂMPEIE
din filmul amintirilor

de **Ax. Banciu**

Primăvara anului 1917.

După odiseea bejenăriei din toamna anului 1916, cu opriri silite sau voite, mai lungi sau mai scurte — la Predeal, Sinaia, Drăgăneşti, Ploeşti, Bucureşti, Bârlad — mă găsiam în capitala Moldovei, unde, din bunăvoinţa unor colegi, încăpusem şi eu la popota membrilor corpului didactic mobilizaţi pe loc şi repartizaţi pentru serviciu la of. P. T. T. — Popota funcţiona în edificiul şcoalei lui I. Găvănescu din str. Toma Cozma.

Dintre cei care luau aci masa îmi amintesc pe nume de Petre Locusteanu, Gh. Ranetti, Costandache, profesorii de muzică D. Cuclin şi Marcel Botez, colegul braşovean Sterie Stinghe şi profesorii craioveni Marin şi Mihail Demetrescu. Dumineca şi în sărbători, se mai abăteau şi alţii în societatea celor oploşiţi la această popotă. Intre aceştia era şi poetul Alex. Vlahuţă, pentru care buna dispoziţie stârnită de încrucişarea floretelor spirituale, în astfel de ocazii, ale câtorva din cei din jurul mesei, constituia, vădit, o întremătoare baie sufletească în atmosfera deprimantă de atunci.

Intr'una din aceste zile, după câteva aluzii transparente şi observaţii cu tâlc, aruncate aşa'ntr'o doară în pauzele dintre mâncări şi între gâlgâitul conţinutului paharelor, se pomeniră cu floretele încrucişate Petre Locusteanu şi Gh. Ranetti. Nu era pentru întâiaşi

Conferinţa
d-lui prof. S. Lupaş

In seria conferinţelor Extensiunei Academice închinate Unirii a vorbit duminecă d-l prof. *Semproniu Lupaş* despre *„Factorii transilvani ai Unirii dela Alba-Iulia"*.

Conferenţiarul a lămurit cele două faze ale Unirii: *faza pregătitoare*, care a constat în lupta pentru egala îndreptăţire şi *faza luptei dârze pentru înfăptuirea Unirii înseşi cu patria-mamă.*

In faza întâia a demonstrat pentru ce neamul nostru s'a alăturat împăratului şi a luat atitudine contrară oligarhiei maghiare care era expresia naţiunii asupritoare. Decepţia ne-a fost amară şi în această atitudine, răsplătindu-ni-se cu martirizarea conducătorilor noştri. Singura posibilitate de luptă ne-a rămas calea democraţiei, a contopirii conducătorilor cu masele populare. *Faza doua* a luptei a fost mai dramatică şi mai rapidă datorită clarviziunii personalităţilor politice atât din Transilvania cât şi din Vechiul Regat, care mână 'n mână şi perfect înţeleşi asupra obiectivului comun au reuşit să sfarme stânca subt care vestejea de-atâtea veacuri neamul românesc de pretutindenea.

Momentele de luptă din anii 1916-1 Dec. 1918 au fost expuse cu obiectivitate şi claritate.

Asistenţa aleasă a răsplătit osteneala conferenţiarului cu aplause călduroase.

I. B.

Bibliografie

Misiunea istorică a gărzilor naţionale în luptele de desrobire din 1918. Scurtă monografie comemorativă la un pătrar de veac dela proclamarea Unirii în Alba-Iulia. Bucureşti, 1943, Tip, Românesc, p. 63.

Stupini
O faptă creştinească

Fetele extraşcolare ce aparţin subcentrului din com. Stupini au botezat al 10-lea copil al locuitorului *Ioan Bancescu* refugiat din com. Polana Sărată, jud. Trei-Scaune.

Prin contribuţia binevoită a acestor fete s'a colectat suma de 11.483 lei din care s'au procurat toate cele necesare micului creştin şi s'a depus şi suma de 933 lei pe numele pruncului.

Fapta creştinească săvârşită de fetele extraşcolare merită toată lauda.

Cronica literară

Ovidiu Papadima: *Creatorii şi lumea lor.* Schiţe de critică literară. Ed. „Fundaţia regală pentru literatură şi artă". Buc. 1943.

D-l Ovidiu Papadima şi-a adunat, în volum, o serie de cronici literare şi de articole privind deopotrivă pe scriitorii cercetaţi, opera acestora, cât şi ecourile stârnite în perioada de timp îmbrăţişată.

Este interesant de urmărit cum o serie întreagă de critici, azi ajunşi la maturitate, s'au grăbit în ultima vreme să-şi strângă cronicile literare, răspândite în diverse publicaţii, catalogându-le fie pe familii de spirit, fie pe epoci. Cităm exemplul domnilor Vladimir Streinul, Şerban Nicolescu, excluzând pe acela mai vechi al unui Perpessicius, O. Şuluţiu, N. Mihăescu, etc.

S'ar putea pune o întrebare: de ce, acum în urmă, această tendinţă de a readuce în conştiinţa publică unele consideraţii asupra operelor contemporane despre care, în genere, oricât de strălucit ar fi spiritul critic, se aşteaptă, de sigur cu îndreptăţire, să treacă un oarecare timp, în a cărui perspectivă să fie mai bine cântărite? Să fie încordarea autorilor în discernământul lor? Să fie valoarea operelor asupra cărora se aplică exerciţiul critic? De bună seamă că avem a face şi cu una şi cu alta. Trăim în epoca de radicale transformări de ordin social dar şi de ordin artistic.

In special perioada de după întâiul războiu mondial a revoluţionat literatura, făcând loc tuturor experienţelor autohtone şi de import.

Totuşi, după toată frământarea, trebuia să se ajungă la o limpezire a apelor. Şi se pare că aceasta s'a întâmplat în preajma crâncenei învolburări de azi.

D-l Ovidiu Papadima a căutat să izoleze pe creator de rest, surprinzând atitudinea acestuia în faţa lumii, modu-i de înţelegere a acesteia, specificul ei în raport cu instrumentul ce i a servit pentru expresie.

In acest fel, ne ridicăm dela interpretarea singulară la una de ansamblu, care integrează opera în epoca respectivă, pe firul tradiţiei căreia aparţine.

Interesante, pe linia acestor consideraţii, sunt mărturisirile autorului, din care regretăm că suntem nevoiţi a ne mărgini la una sau două.

„Cred în artă, spune d-l Ovidiu Papadima, numai şi numai ca unul din înaltele moduri ale omului de a răspunde marilor întrebări ale vieţii şi lumii".

Şi în alt loc:

„Există câteva moduri mari de a vedea lumea, — cu formele lor proprii de expresie, cu logica lor interioară deosebită. Pentru ele, înainte de a opta oamenii, se pare că optează popoarele. Fiecare neam trăieşte şi luptă pentru o anumită viziune a lumii. Cei care descifrează şi o traduc în faptă de orice fel, dela gestul politic până la forma pusă de artă, — sunt creatorii".

Astfel porneşte d-l Ovidiu Papadima să privească *oameni şi probleme*, căutând a arăta ce rămâne permanent valabil din gândirea unora şi unde poate ancora fericit rezolvarea celor din urmă.

Incadrându-se în spiritul epocei, de nesdruncinat naţionalism, era firesc ca d-l Ovidiu Papadima să se oprească asupra acestei manifestări colective, rememorând câteva din figurile ilustre ale trecutului nu prea îndepărtat, cu toate ale lor mari şi mustrătoare şi sănătoase învăţăminte pentru naţie.

Iată-l pe Simion Bărnuţ, scumpă figură a sbuciumatului nostru Ardeal, prezentat ca un profet al naţionalismului nostru.

Tribunul înflăcărat al Ardealului dela 1848, cum e numit aici, se ridică din înaripatele pagini ale cărţii de faţă ca o mustrare peste toţi acei care se clatină în convingerile lor despre soarta provinciei noastre de atâtea ori încălcată de străini.

Un alt profet al neamului său a fost şi doctorul N. C. Paulescu, acest om de ştiinţă pentru care însă credinţa creştină este ridicată pe primul plan, exponent al neamului sănătos în al cărui etnic vede trăinicia lui.

Studiile d-lor D. Popovici şi Mircea Eliade despre Heliade Rădulescu şi B. P. Haşdeu, dau ocazie d-lui Ovidiu Papadima să sublinieze actualitatea celor două mari personalităţi culturale, arătând ce fructuoase influenţe se pot naşte din cunoaşterea adâncită a operelor ce ne-au lăsat.

— Va urma. —

Bibliografie

Cartea Românească

Homer, Iliada. In româneşte de G. Murnu. Ed. II-a şcolară 1943, p. XI 202. Lei 360.

Ionel Teodoreanu. In casa bunicilor. Ed. IV-a. 1943, p. 285. Lei 440.

Sterie Diamandi. Fiul lui Dumnezeu Fiul Omului. Activitatea şi învăţătura. 1943, p. 487. Lei 700.

A. Vlăhuţă. Din goana vieţii. 1943, p. 192. Lei 280.

Vasile Militaru. Stropi de rouă. Versuri. Ed. V-a. 1943, p. 163. Lei 400.

PREDICI ÎN PUSTIU

Sbiciuirea voinţei

Imi spunea într'o excursie la casa Turing-club pe Postovar, d-l G. Diaconescu, fost consilier al Curţii de Apel, Braşov: „Ştii ce m'a înarmat cu arma necesară să duc la bun sfârşit această mândră casă din munţii noştri?"

— Acum 12 ani, când făceam o excursie cu soţia mea pe acest munte, treceau nişte turişti de alt neam pe lângă noi şi-i auzii clar: *„De când au început şi Valahii să facă excursii în munţi?"*

Această umilitoare frază mi-a sbiciuit voinţa şi ambiţia să înfiinţez secţia Turing-club Braşov şi apoi să ne punem pe lucru, după cum bine ştii, şi încă în anul 1930, să ducem la bun sfârşit opera începută".

Această casă, o podoabă a adăposturilor din munţi, se găseşte azi într'o fericită evoluţie, fiind închiriată pe 10 ani secţiei sportive a I. A. R-lui, care, prin d-nii Ing Grosu-Viziru şi Florescu, a făcut investiţii de câteva milioane spre a moderniza lumina electrică, parchetele, sufragerie, — tapisată minunat în lemn, — rezervoarele de apă, cuptoarele, etc.

Dar despre aceste realizări se vor convinge cu ochii proprii excursioniştii; eu vreau să rămân la partea filosofică şi pedagogică a chestiunii: *sbiciuirea voinţei.*

Nu te mai supăra, când un prieten sau duşman vorbeşte dispreţuitor despre tine şi însuşirile tale: *Transformă umilirea în triumf şi arată-le că alta-i puterea ta de muncă, alta-i răbdarea ta, alta-i sârguinţa ta, decât aceea ce Dumnealor îşi închipuiau.*

Fă-te că nici nu auzi vorbele lor usturătoare, fă-te că n'ai niciun gând să reacţionezi; cu atât mai superb va fi triumful tău, când după ani de luptă şi răbdare poţi arăta, că te-au judecat greşit şi surâsul lor dispreţuitor le înghiaţă pe buze.

Nu te supăra că în calea idealurilor tale se ivesc mereu alte şi alte greutăţi, căci ele vin să-ţi sbiciuiască voinţa, să te pregătească pentru a putea păstra situaţia la care ai râvnit.

E bine să mai ştii un lucru: ştiinţa militară numeşte idealurile: obiective. Fixează-ţi şi tu idealuri eşalonate, adică obiective, apoi odată unul ajuns, altul, şi iarăşi altul, aşa tot mai departe.

Şi dacă loviturile şi piedecile ce vin nu-ţi paralizează ci îţi sbiciuiesc voinţa — îţi garantez un viitor strălucit, dacă eşti tânăr — şi un sfârşit demn, dacă eşti trecut de mult de vârsta maturităţii.

Dr. M. Suciu-Sibianu

---

dată că-şi măsurau meşteşugul descoperirii punctului slab în platoşa adversarului pentru aplicarea loviturii care să le asigure biruinţa. Dar parcă nici odată nu pusese, şi unul şi altul, atâta atenţie, pasiune, ambiţiune de a rămânea triumfător. Le stimula această ambiţiune probabil şi prezenţa oaspeţilor nu de toată ziua.

Scăpărau amândoi de duh, descărcat în plesne de umor, ironie, sarcasm. Asistenţa, numai ochi şi urechi, împintena cu sublinieri de ilaritate, de hohote uneori, reuşita şarjei sau riposta caustică ce nu întârzia să răcorească fierbinţeala partenerului. Fruntea lui Vlahuţă se descreţise complet, buna dispoziţie topind plumbul gândurilor sumbre.

La un moment dat, o tăcere neobicinuită. Ranetti, roşu gotcă, dedea semne de nervozitate prins în acele privirilor auditorului. Riposta promptă, la ţanc, de până aci, întârzia acum.

Locusteanu a cărui împunsătură provocase această sincopă a spiritului incisiv al directorului *Furnicii*, folosi binevenitul prilej spre a-i da adversarului lovitura de graţie.

Cu aierul redactorului comunicatelor de atunci de pe câmpul de războiu, curmă liniştea sentenţios, nimicitor pentru Ranetti:

„Pe frontul dela Tabla-Buţii... linişte!"...

Până şi faţa pământie a lui Vlahuţă înflori de un râs înviorător.

Raporturile lui Ranetti cu *butea* erau prea cunoscute ca aluziunea lui Locusteanu să nu-şi producă efectul scontat.

Abonaţilor

le aducem aminte că nu trăim din subvenţii.

Ziare

Tribuna

Gazeta braşoveană a făcut efortul de a apărut cu nr. de 1 Dec. 1943 în 96 de pagini.

Văzute lucrurile din punctul de vedere al momentului istoric, subliniem şi intenţia şi realizarea.

Toate ziarele

au închinat nr. de 1 Decemvrie marelui act săvârşit acum 25 de ani la Alba-Iulia. Ţările străine care vor să cunoască idealul românismului, n'au nevoie de alte declaraţii mai categorice spuse.

Timpul Transilvaniei

Apare la Arad, în condiţiuni tehnice excepţionale, o gazetă despre care confraţii n'au vorbit prea mult.

Ceea ce place în *„Timpul Transilvaniei"* este atenta preocupare de fond şi dragostea de frumos. Articolele cu grijă aranjate în pagină, textul neîngrămădit, cu acea îmbiere spre citire aşa de rar întâlnită în presa noastră cea de toate zilele.

Avem în faţă nr. de 1 Decemvrie, de 12 pagini numai, dar cu acea înfăţişare luminos-solemnă. Sărbătoresc, şi totuşi pe jumătate în doliu, aşa cum fericit a fost prins titlul gazetei.

Din cei care scriu şi osteneşc pentru „Timpul Transilvaniei", cunoscut ne este d-l Dr. Ion I. Pogana.

La strădaniile celor mulţi, contribuţia acestui ziar cu apariţia mai rară, noi o apreciem de pe acum. Directorului periodicului arădan nu-i putem oferi altă satisfacţie.

I. C

PAGINA MUNCITORULUI

muncă și lumină

Prin corectitudine la succes!

Vor zâmbi mulți citind acest îndemn și vor zice că pentru zilele de-acum a fi corect înseamnă a trăi în lumea basmelor. De! Fiecare cu credința lui, după cum l-a ajutat înțelepciunea și norocul. Noi, de pildă, credem că marea majoritate a muncitorilor sunt pătrunși de covârșitoarea însemnătate pe care o are în vieața omului și a neamului întreg corectitudinea fiecăruia dintre noi.

Corect este omul păstrător de gânduri curate și care, în acțiunea lui, caută să facă peste tot numai bine.

Corect este muncitorul pe care gura nu îl ia pe dinainte și care, înainte de a da drumul unei vorbe, o rumegă în tainițele minții, pentru ca ce are de spus să fie cuvânt de temeiu. Cel ce vorbește fără să gândească, se zice că pălăvrăgește. Vorbirea fără rost ne arată pe omul care nu este tocmai în regulă cu cerința de a fi corect.

In locul gurii, muncitorul corect lasă să vorbească faptele sale, care sunt cu atât mai grăitoare, cu cât arată mai bine puterea lui de înfăptuire.

Mari sunt foloasele corectitudinei și printre ele cel mai de seamă este aceia că, pe omul corect nu-l pot dobori vicleșugurile semenilor cu suflet îngust. Când ești corect, cu conștiința curată că nu ai contravenit orânduirii legilor, orice acuzație contra ta cade dela sine. Judecătorii, acești împărțitori de dreptate, nu vor reuși să te găsească vinovat, atunci când în toate faptele tale ai fost om corect.

Pe omul corect îl apără și Dumnezeu; și orice furtuni s'ar abate asupra lui, el rămâne în picioare, neatins și nevătămat de gândurile întunecate ale răuvoitorilor.

Dacă vrei să-i învingi pe vrăjmași, nu sta la îndoială nicio clipă să te aperi contra lor cu arma pe care ți-o pune la îndemână *corectitudinea* și care este credința nestrămutată în biruința binelui asupra răului.

Camarade, dacă te vrei învingător, fii corect; și orice râvnești, apropie-ți prin muncă cinstită!

Ioan Damșescu

Munca cea de totdeauna

Cel dintâi muncitor, care a pornit să-și amestece îmbucătura cu picurii de sudoare, a fost *vânătorul*.

In vremurile de început, vânatul nu era o îndeletnicire distractivă, așa cum este astăzi. Multă, foarte multă vreme, omul cel vechiu n'a cunoscut alt aliment decât carnea crudă a sălbătăciunilor de pe atunci. Vânatul era singurul lui mijloc de existență.

Cu vremea, *omul-vânător* al veleaturilor dintâi și-a născocit tot felul de unelte: buzdugane de piatră, cuțite de os, capcane măiestrite sub ascunziș de frunze; iar mai târziu, când a cunoscut meșteșugul prelucrării metalelor, el și-a ciocănit săbii, pumnale, suliițe și săgeți.

In felul acesta, munca lui devenea tot mai ușoară. Căci una e să izbești cu paloșul sau să arunci buzdugane și săgeți, și alta e să pornești cu brațul gol și cu dinții intredeschiși a mușcătură, asupra namilei care te așteaptă sunând din platoșa solzilor ei.

Târziu de tot, pe măsură ce duhul cu care-l înzestrase Dumnezeu i se desghioca în inimă și în creier, omul a priceput că și rodul pământului prieste la fel de bine stomacului său; și a început, atunci, să ajute și să grăbească creșterea plantelor folositoare.

Un hartan de carne friptă, o fiertură din boabe de grâu și un maldăr de mere pădurețe, iată alcătuirea celui mai ales ospăț din clipeala dintâi a civilizației omenești.

Plugăritul, așa cum îl înțelegem astăzi, a apărut mult mai târziu.

In Germania, în ținutul care se cheamă Walle, a fost desgropat dela mare adâncime, prin anul 1927, un plug străvechiu, care aparține, totuși, unei epoci destul de apropiate. După toate socotelile celor care se pricep să stabilească vârsta obiectelor desgropate din pământ, plugul găsit în Germania se apropie de al patru miilea an al înmormântării sale.

E ceva!

Și cu toate astea, față de nenumăratele milenii care s'au scurs dela vremea celor dintâi născociri muncitorești, cei patru mii de ani nu înseamnă mai mult de o clipită.

Pentru ușurința muncii noastre, a celor de acum, s'au străduit nenumărate generații de înaintași. Și alte nenumărate generații se vor strădui necontenit pentru cei care ne așteaptă în genunea viitorului, căci tainița naturii ascunde încă multe comori și multă ispitire pentru cugetul omenesc.

Multe chipuri își va putea schimba munca, așa cum și-a schimbat și până acum, dela amarnica trudnicie vânătorească a omului primitiv până la iscusința tehnică a lucrătorului de astăzi, dar ea însăși, *munca*, nu va putea fi schimbată cu nimic.

De-asupra tuturor întâmplărilor, de-asupra tuturor primeniri-lor care se vor mai perinda de-a-lungul zilelor pământului, *munca* va stărui mereu, ca un stindard de vieață demnă, omenească.

t. m. v.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Văicăreala

De două boli sufletești suferă o bună parte dintre concetățenii noștri de azi și anume de vorbă lungă și de văicăreală.

Cea dintâi mai încetează atunci când subiectele sunt epuizate, dar cea de a doua, văicăreala, e fără leac.

Nu intru într'un atelier, într'un birou de orice fel, fără să nu aud văicăreală. Intrigat de mulțimea văicărelilor din jurul meu, am căutat să aflu cine sunt jeluitorii și constatările m'au uimit de-a-binelea.

Nu se văitau nici bolnavii, nici săracii, nici alți oameni loviți de diferite greutăți ale vieții, ci se văicăreau și se văicăresc două categorii de indivizi: unii bogați, ca să acopere bănuielile asupra stării lor materiale câștigată peste noapte, și naufragiații vieții, slăbănogii spirituali, desarmații, care mai ușor se văicăresc decât să se apuce de vreun lucru folositor.

Primii jeluitori se caracterizează printr'o condamnabilă perversitate, iar cei din categoria a doua, sunt de plâns, și n'ar strica să consulte vreun medic specialist spre a li se pune diagnosticul.

Interesant e însă de constatat, că foarte mulți dintre acești jeluitori din ambele categorii ajung chiar așa cum se văicăresc. Văicăreala aceasta le intră în suflet ca o otravă care își produce lucrarea în sensul în care ideile au fost repetate la nesfârșit.

In fața greutăților de azi și în preajma celor care în adevăr, le simt și le sufăr neajunsul, e mai folositor și mai înțelept, să taci și să lucrezi, urmărindu-ți mereu progresul în meseria ce o ai, căci meritele îți vor fi cu certitudine recunoscute, mai ales dacă în timpul pierdut cu văicăreala, vei lucra ceva folositor ție și indirect, neamului.

Vasile V. Sassu
lucrător tipograf

Universitatea liberă muncitorească

„Pericolul bolilor venerice"

Conferința d-lui dr. Emil Colbazi

Dintru început, d-l dr. Colbazi atrage atenția ascultătorilor săi asupra marelui adevăr pe care-l cuprinde titlul conferinței sale.

Căci bolile venerice alcătuesc într'adevăr un pericol care pândește la fericirea intimă a individului precum și la cea a colectivității.

Indolta grijă despre tine însuți și despre neamul tău, te îndeamnă să-ți ferești trupul de molipsire; iar dacă aceasta s'a produs, atunci să te grăbești a te tămădui înainte ca răul din tine să se întindă și asupra celor care ți trăiesc în preajmă.

Alături de tuberculoză, bolile venerice aduc omenirii cea mai multă suferință și cea mai multă moarte.

Conferențiarul desvălue mersul flagelului, dela infecție până la nimicirea bolnavului, ilustrându-și cuvântul cu proiecțiuni de grafice și da statistici.

Asupra celor două flagele: sifilisul și blenoragia, conferențiarul insistă în deosebi.

Bolile nu sunt rușini decât atunci când le tăinuim, făcându-ne, astfel, părtașii celor mai cumplite dezastre care bântue omenirea. Să le privim ca pe oricare alte boli și să ne încredințăm medicului de îndată ce ajungem a ne da seama că suntem infectați. Este și acesta un rău ca toate celelalte, de care trebue să ne îngrijorăm fără a ne lăsa copleșiți de prejudecăți și de rușine.

După conferința d-lui dr. Colbazi, a urmat un foarte izbutit program de numere umoristice, prezentat de secția M. L. „Stollwerck".

Desenatorii rapizi, Frizerul din anul 2000, ca și *Clownul muzical*, au stârnit adevărate erupții de haz și de aplauze.

Inafară de acestea, lucrătoarele din fabrică au cântat frumos și au jucat câteva unduioase dansuri naționale.

Menționăm deasemenea frumoasa decorare a scenei, ca și bogăția costumelor ce s'au perindat în program.

M. Someșanu

Poveste de zăpadă

de **T. M. Welther**

A nins mai zilele trecute.

Și nu știu de ce, oricât de aspre ar fi vremurile prin care trecem, cei dintâi fulgi sunt la fel de frumoși ca și odinioară, povestitori sfătoși de zile împăcate și tihnite.

Ne-am trezit ca de obicei, în dimineața aceea, cu sufletul frământat de datorințele care ne așteptau și cu gândul întors în spre anevoințele vieții.

Cineva, un copil de-al casei, a deschis ușa și — o clipă — n'a fost în stare să spună nicicum cuvânt.

Nici n'ar fi fost nevoie. Ochii lui vorbeau în deajuns.

— Ninge...!

Ce minune s'a petrecut atunci în sufletul nostru? Am alergat la ferestre, am ridicat storurile întunecate și am privit în ninsoare, înseninați și fremătând de duioșie, așa cum am fi privit în adâncul nostru, în propria noastră copilărie.

Târziu de tot ne-am amintit de necazuri. Incălțăminte, lemne și — Doamne — câte alte nevoi dintr'astea, de parcă fiecare fulg ar fi trezit în noi o îngrijorare nouă.

— Inchide ușa țâncule! Tu nu simți cum intră frigul?

Ne-am făcut dintr'odată uricioși.

Copilul a închis ușa, ne-a privit cu neînțelegătoarea lui seninătate, și s'a cocoțat pe lăvicerul de subt fereastră, turtindu-și năsucul de geam.

Ne-am îmbrăcat surtucul, am îndesat șapca mai adânc și am ieșit în stradă, încotoșmănați și negri, ca un fel de mustrare în mijlocul nepăsătorilor fulgi.

— Ce vă pasă vouă? Uite ce zloată făcurăți pe drum!

Dar un fulg mai îndrăsneț ni s'a abătut pe ochi. L-am simțit cum se topește încet, înlăcrimându-ne geana. Și fulgii ne împresurau mereu, tot mai aproape, acoperindu-ne umerii și șapca, pătrunzându-ne în ochi, în nări, în gând.

Dela o vreme parcă ne ningea în inimă.

Și n'am mai fost supărați,

Alăturea de noi mergea *copilăria*.

Și încet încet, pe măsură ce roiul alb se înteța în juru-ne, simțeam tot mai mult că noi nu suntem doar cei de acum — făpturi cuprinse în zăplazul clipei — ci suntem ca o pânză care se întinde mereu, așa cum se întinde ninsoarea, și care nu se va opri nicicând, decât la marginile vieții. Că purtăm în noi pe copilul de odinioară, pe tânărul de mai târziu, pe omul trudnicelor vremi de astăzi, și-apoi, în adâncul ursitei care ne cuprinde, noi purtăm chipul omului de mâne.

Căci la fel de nestatornică e perindarea vremurilor cum este și ninsoarea acestei dimineți. Și fiecare întâmplare, bună sau rea, e asemenea fulgului care ți se topește pe obraz.

Numai inima rămâne aceeași.

Ea soarbe întâmplările, se bucură sau se întristează, și susură înainte cântecul pe care-l știe dela Dumnezeu.

Alte întâmplări se perindă necontenit în preajma noastră. Și-i atât de grabnică perindarea lor încât și cele mai vitrege dintre ele ni se par dragi după ce s'au șters de pe pervazul vremii.

Inima le înseamnă pe toate, bune sau rele, ca o maică bună.

Și când ne pornim a scurma în adâncurile ei, le găsim pe toate, deopotrivă de prețioase în cămăruia vieții. Căci noi n'am crescut doar dintr'unele. Ci toate, înviforate sau tihnite, stau ca niște lespezi la temelia vieții noastre.

Ele înșile se pierd, că așa e rostul întâmplărilor, dar rodul lor se tăinuește în inimă. Și acolo toate sunt aidoma, la fel de adevărate și de dragi, de-ar fi fost bune, de-ar fi fost rele.

Nici cele de acum nu sunt de alt soiu. Ele vor trece cum au trecut și celelalte toate. Și în urma lor va rămâne doar un svon pentru amintire, așa cum îți stăruie pe obraz sărutul rece al fulgilor de zăpadă.

Informaţiuni

Abonamente de sprijin

Dr. Şerban Oprişescu, medic, Braşov Lei 3000
Nicolae A. Iuca, Bucureşti 1000
Gheorghe Munteanu, Braşov, 500
N. N., Braşov 500
Dr. Pompeiu Vodă, notar-public, Iernut 500

*

Teatrale

Turneul Teatrului Maria Filotti. — Miercuri în 8 Dec. a. c., la orele 8 şi jumătate seara, va avea loc în sala „ASTRA" reprezentaţia comediei *Băiatul* de Jaques Deval. Presa din Capitală apreciază cu mari elogii atât piesa cât şi interpretarea ei.

Biletele la Agenţia teatrală Maria Băncilă. Telef. 35 - 57.

*

Societatea Academică „Andrei Mureşianu", dela Academia de Inalte Studii Comerciale şi Industriale din Cluj-Braşov, organizează Marţi, 14 Dec. ora 8.30 seara în sala „Reduta" o reprezentaţie teatrală cu frumoasa comedie în 3 acte de Tudor Muşătescu **Sosesc deseară**.

Bilete se pot reţine la secretariatul Academiei Comerciale.

*

Horia Teculescu

omul cu mari posibilităţi intelectuale, continuu în neastâmpăr de creaţie, moartea căruia a pus doliu la porţile „Astrei", liceului din Sighişoara şi în sufletele tuturor celor ce i-au cunoscut, va avea un bust din iniţiativa unui comitet constituit imediat după trecerea la cele veşnice. Desvelirea se va face duminecă, 12 Dec. c. în cadrul unei pioase festivităţi. Un parastas se va oficia la ora 11. a. m. în catedrala ortodoxă, va urma apoi desvelirea bustului, cuvântările, defilarea şcolilor şi o masă comună la restaurantul „Sander". La ora 15.30 o serbare şcolară dată de Liceul „Principele Nicolae", căruia i-a fost director,

*

Imprumutul Reintregirii

Supuşii străini, care nu aparţin Suediei, Franţei, Spaniei, Greciei, Boemiei şi Moraviei, nu sunt scutiţi de impozitul de reintregire, pe care neachitându-l cad în contravanţie.

*

Aviz

Biblioteca „Astra" Braşov cumpără fie ani completi, fie numeri răsleţi din **„Foaia pentru minte, inimă şi literatură"**, *apărută la Braşov între anii 1838—1865.*

*

AVIZ

Icoane, Prapori, Epitafe, Tablouri din vechiul şi noul testament în toate mărimile precum şi portrete după fotografie sau natură pictează în tuburi de ulei,

Vladimir Ciobanu
cântăreţul bisericii din Râşnov

Conferenţele aliaţilor

de **Mardare Mateescu**

Se ştia că după conferenţa dela Moscova va urma întrevederea dintre d-nii Roosevelt-Churchill şi Stalin. Cercurile politice nu s'au aşteptat însă, ca întâlnirea să aibă loc la un interval atât de scurt dela conferenţa miniştrilor de externe. De asemenea a surprins şi locul unde ea s'a produs. D-nii *Roosevelt* şi *Churchill* veneau dela Cairo unde s'au întâlnit cu *Ciang Kai Shek*. Intâlnirea dela Cairo a avut loc într'un cort de lângă Piramide. Conferenţa dela Cairo a durat 5 zile. La sfârşitul ei s'a transmis următorul comunicat oficial: „Roosevelt, generalisimul Ciang Kai Shek şi primul ministru Churchill, împreună cu consilierii lor militari şi diplomatici respectivi, au terminat conferenţa din Africa de Nord. S'a dat publicităţii următoarea declaraţie: Diferitele misiuni militare au convenit asupra operaţiunilor militare viitoare împotriva Japoniei.

Cei trei mari aliaţi şi-au exprimat hotărîrea de a exercita o presiune necruţătoare împotriva inamicilor brutali atât pe mare cât şi în aer. Această presiune este de pe acum în creştere.

Cei trei mari aliaţi duc războiul ca să reprime şi să pedepsească Japonia. Ei nu râvnesc niciun câştig pentru ei înşişi şi nu nutresc nicio idee de expansiune teritorială.

Scopul lor este ca Japonia să fie izgonită din toate insulele din Pacific pe care le-a ocupat din primul an de războiu mondial — 1914 — precum şi toate teritoriile pe care Japonia le-a luat dela Chinezi: Manciuria, Formoza şi Pescaroda, care vor trebui restituite republicei chineze.

Japonia va fi de asemenea izgonită din toate celelalte teritorii ce le-a răpit prin violenţă şi lăcomie.

Cele trei mari puteri, având în vedere oprimarea poporului corean, sunt hotărîte ca la momentul potrivit să acorde libertatea şi independenţa Coreei.

Cu aceste obiective de atins, cele trei puteri aliate, în înţelegere cu naţiunile unite care sunt în războiu cu Japonia, continuă să persevereze în operaţiuni serioase şi prelungi, necesare pentru a hotărî capitularea fără condiţii".

Prin urmare la Cairo s'a hotărît reducerea teritoriului japonez la suprafaţa pe care o avea în 1914, luându-i-se toate coloniile obţinute fie pe calea armelor, fie pe calea tratatelor diplomatice. Nu s'a ţinut seama de creşterea populaţiei japoneze şi ca atare de faptul că, poporul nipon nu va putea fi îngrămădit pe un teritoriu care nu-i era de-ajuns nici chiar acum aproape 30 de ani.

Intâlnirea dela Taebris

După conferenţa dela Cairo, preşedintele Roosevelt şi primul ministru Churchill au plecat spre Iran (teritoriu ocupat de Soviete) unde s'au întâlnit, la *Taebris*, cu mareşalul Stalin. Lumea politică a rămas surprinsă de faptul că întâlnirea dintre cei trei bărbaţi de stat (Ciang Kai Shek n'a participat) a fost de scurtă durată. Acest fapt presupune că în Iran d-nii Roosevelt şi Churchill au hotărît, împreună cu Stalin, în mod definitiv ceea ce au discutat miniştrii de externe la Moscova.

Din nou la Cairo, sau la Adana?

Din Iran d-nii Roosevelt şi Churchill au plecat la Cairo unde a avut loc o a treia conferenţă, la care au participat, înafară de cei doi, şi d-l *Inonu Ismet*, preşedintele republicei turceşti. In cercurile politice, călătoria d lui Inonu Ismet este considerată drept o completare a călătoriei d-lui Menemencioglu, ministru de afaceri străine al Turciei, la Cairo unde acesta se întâlnise cu d-l Eden. In cercurile turceşti nu se trage concluzia că această întâlnire va aduce după sine o schimbare a politicii externe turceşti. Evenimentele din Orientul apropiat s'au petrecut în timp ce d-l von Papen, ambasadorul Germaniei la Ankara, era în Germania. Se ştie că plecarea d-lui von Papen la Berlin a pus în circulaţie numeroase svonuri, printre care şi acela că ambasadorul Germaniei ar fi tatonat terenul la Vatican în vederea unei păci. Svonul a fost desmintit. La înapoiere d-l von Papen a venit cu trenul până la Braşov de unde apoi a plecat cu maşina spre Bucureşti.

O telegramă din Istambul precizează însă că întâlnirea dintre d-nii Roosevelt, Churchill şi Ismet Inonu n'a avut loc la Ankara ci la *Adana*, sau în apropierea acestei localităţi. Conferenţa a avut loc în trenul special al preşedintelui Inonu, şi chiar în acelaşi vagon unde a avut loc întâlnirea cu d-l Churchill. O personalitate turcă — spune aceeaşi telegramă — este de părere că tratatul dintre Anglia şi Turcia privea intrarea Italiei în războiu. *„Deoarece intervenţia noastră nu a fost necesară atunci, nu este necesară nici acum, căci tratatul a fost încheiat având în vedere Italia. Pe de altă parte tratatul nostru cu Germania a fost încheiat cu cunoştinţa şi aprobarea Angliei şi el nu a fost denunţat.*

Noi avem cuvântul preşedintelui statului nostru că vrem să rămânem neutri şi că vom reacţiona numai dacă vom fi atacaţi. Sunt convins că acest punct de vedere va învinge în cele din urmă".

Intâlnirile dintre şefii statelor aliate au avut loc în localităţi diferite. Toate aceste localităţi sunt însă situate aproape de căile bătătorite de Hristos care a propovăduit *„pacea pe pământ, iar între oameni bunăvoirea"*.

Mersul războiului

In timp ce în Iran, la Cairo şi Adana aveau loc conferenţele aliate, *trupele române au repurtat un succes strălucit. In Nordul Crimeei trupele române au respins câteva pătrunderi bolşevice. Păstrând cu eroism poziţiile lor înaintate momentan greu ameninţate, ele au reuşit să izoleze mai multe grupuri de forţe sovietice avansate şi apoi să le nimicească. Atacul trupelor române a surprins pe adversar care zădarnic a încercat o scăpare.*

Trupele germane au obţinut de asemenea un succes deosebit la Sud de capul de pod *Zaporoje* unde pătrunderi sovietice au fost nimicite mai înainte ca ele să fi ajuns la primele posturi înaintate germane. O încercare de trecere a fluviului în sectorul învecinat s'a prăbuşit subt focul de apărare încă pe când bolşevicii erau pe malul răsăritean al Niprului.

In marele cot al *Niprului* luptele au un caracter de iarnă. In acea regiune a căzut zăpadă destul de mare, iar îngheţul va aduce o înteţire a atacurilor.

In regiunea dintre *Pripet* şi *Berezina* acţiunile de luptă au scăzut. Incercările de pătrundere ale sovieticilor au dat greş, iar contraatacurile germane au avut drept rezultat câştig de teren şi nimiciri de forţe duşmane.

La vest de *Cricev*, bolşevicii au atacat cu mari forţe de tancuri. Ei au reuşit câteva pătrunderi locale care au fost apoi curăţite de trupele germane.

Un succes defensiv complet a fost obţinut de Germani în bătălia dela Nord şi Sud de autostrada *Smolensk-Orşa*. In acel sector bolşevicii au atacat în mod disperat cu forţe considerabile. Cu toate acestea linia germană n'a putut fi clintită. In cele din urmă bolşevicii au renunţat la atacurile lor.

---

†

Sdrobiţi de neaşteptata lovitură, anunţăm trecerea la cele eterne a bunului, iubitului şi neuitatului nostru soţ, tată, frate, unchiu, moş şi cuscru

Alexandru Comşia

Notar pens., fost primar al oraşului Făgăraş, fost funcţionar al băncii „Albina", fost preşedinte al Uniunii notarilor din România, decorat cu Serviciul Credincios şi Steaua României pentru serviciile aduse ţării.

S'a stins în ziua de 2 Decemvrie 1943 la ora 1 din noapte, în etate de 67 ani, după o scurtă şi chinuitoare suferinţă.

Aşezarea osemintelor spre veşnică odihnă a avut loc în ziua de 5 Decemvrie 1943 d. a. din Biserica Sf-tei Adormiri, Braşovul-vechiu.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Olimpia Comşia
soţie
Dr. Ovidiu Comşia medic
şi soţia **Olga n. Sasu**
Dr. Virgil Comşia judecător
şi soţia **Eleonora n. Debu**
fii
Ileana, Sandu şi Dănuţ
nepoţi
Ilarie Comşia şi
Victoria Comşia măr. Cocan
frate şi soră

văd. Marioara Dr. Debu
cuscră
Precum şi toate rudeniile
Ilarie Cocan preot
Victoria Comşia
cumnat şi cumnată
Ionel, Mărioara şi Felicia
Olimpia Comşia-Popp
Ilarie I. Comşia
nepoţi şi nepoate

„GAZETA TRANSILVANIEI"

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacţia şi Administraţia
BRAŞOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
Tl. 1513

Abonamentul anual	Lei 400
Autorităţi şi Societăţi	Lei 800
Membrii „Astrei" din comunele jud. Braşov şi refugiaţii săteni din Ardealul de Nord	Lei 200

Tipografia „ASTRA" Braşov, Str. Lungă Nr. 1